

Lideri Evropske unije žmure pred kontroverznim dogovorom Rusije i Mađarske o izgradnji dva nova nuklearna reaktora. Ovi reaktori će se nalaziti na samo 63 kilometara od Srbije. Nuklearni projekat poznat kao "Pakš 2" ispred sebe ima samo manje regulatorne prepreke, a visoki zvaničnici EU kao što su predsednik Evropske komisije Žan-Klod Junker i predsednik Evropskog saveta Donald Tusk nisu rekli praktično ništa o projektu. Tišina EU je u oštrom kontrastu sa stavom koji je imala 2014. godine kada je Junkerov prethodnik Žoze Manuel Barozo lično intervenisao da bi zaustavio izgradnju ruskog projekta "Južni tok".

Oko projekta "Pakš 2" kruže brojne kontroverze.

Izgradnja reaktora je bez tendera poverena kompaniji "Rosatom", koja je u vlasništvu Kremlja, i to u vreme kada Evropa pokušava da izbori energetske nezavisnosti od Rusije. Otprilike 10 milijardi evra od 12 koliko košta izgradnja, dolazi preko banke "Nesheconombank" koja je pod sankcijama EU.

Ekonomski prospekti "Pakša 2" su veoma sumnjivi, kažu stručnjaci koji upozoravaju da će Mađari morati da plaćaju više kako bi vlada otplatila dugove za reaktore.

Na probleme ukazuju i aktivisti za zaštitu sredine, koji kažu da će se ovim projektom Budimpešta obavezati na 50-godišnje korišćenje nuklearne energije i imati obaveze da skladišti veliku količinu nuklearnog otpada i to u vreme kada se unapređuju tehnologije za upotrebu obnovljivih izvora energije (iza kojih ne ostaje otpad).

U vreme kada Junker ističe transparentnost i fer konkurenciju na energetskom tržištu, pojavio se ovaj projekat koji je sve samo ne transparentan.

Čak su i godišnji troškovi iz budžeta Mađarske vezani za reaktore obeleženi kao "državna tajna".

Uprkos svemu navedenom, EU se ne buni mnogo zbog reaktora, a razlozi su najverovatnije političke prirode.

Nakon što se mađarski premijer Viktor Orban više puta sukobljavao sa Briselom zbog migrantske politike, EU mu popušta kako bi izbegla nove probleme.

EU se verovatno plaši da bi ukoliko bi oslabila Orbanova vlada, u Mađarskoj ojačala ultradesničarska stranka Jobik, pa bi samim tim nastalo pitanje da li će Mađarska možda pokrenuti referendum o odlasku iz Unije.

Najvažniji razlog je ipak Rusija, sa kojom EU ima loše odnose nakon uvođenja sankcija zbog mešanja u politiku u Ukrajini i aneksiji Krima.

U vreme tenzija, EU ipak ne želi da sebi stvara nove probleme sa jakom Rusijom.

Ipak, u izjavi za "Politiko" Evropska komisija je negirala političku računicu. Portparol EK je rekao da Junker nije lično razgovarao o projektu sa Orbanom i istakao je da je projekat

“Pakš 2” kompatibilan sa zakonima EU.

U odgovorima na pitanja novinara “Politika” EK je ignorisala umešanost Rusije i njenu rastuću dominaciju na tržištu atomske energije.

- Članovi EU su slobodni da biraju između različitih izvora energije i odluče kakva će biti generalna struktura snabdevanja energijom - saopštila je EK.

izvor: blic.rs